

Загальні положення зобов'язального (цивільного) права

- 1. Поняття та склад зобов'язання.**
- 2. Підстави виникнення зобов'язання.**
- 3. Цивільно-правовий договір.**
- 4. Способи забезпечення зобов'язання.**
- 5. Зобов'язання із заподіяння шкоди.**

Цивільне (зобов'язальне) право - це галузь права, яка регулює особисті та майнові відносини між особами (громадянами, іноземцями, особами без громадянства, юридичними особами, державою та іншими соціальними утвореннями з метою задоволення їх потреб та захисту інтересів. (з лат. **civilis**-штатський)

Предмет цивільного права

```
graph TD; A[Предмет цивільного права] --> B[майнові правовідносини]; A --> C[особисті немайнові правовідносини];
```

**майнові
правовідносини**
відносини з приводу
володіння,
користування та
розпорядження
майном

**особисті немайнові
правовідносини:**
-авторське право,
інтелектуальна
власність;
-відносини не пов'язані
з майном (права особи)

Основні джерела цивільного права :

- 1) Конституція України (ст.13,14,41-щодо власності; ст.21,23,24-немайнові відносини.);
- 2) Цивільний Кодекс України (16.01.2003);
- 3) закони України;
- 4) підзаконні акти ВРУ, Президента, Кабміну.

Поняття договору

Цивільно-правовий договір - це взаємне встановлення, зміна чи припинення цивільних правовідносин (правочин) двох і більше сторін

Договір є основною підставою виникнення зобов'язально-правових відносин (зобов'язань), який встановлює певні суб'єктивні права і суб'єктивні обов'язки для сторін, що його уклали.

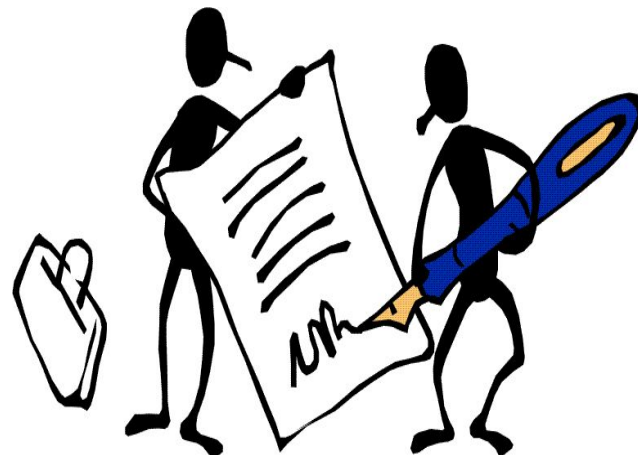

Характерні риси цивільно-правового договору

наявність взаємної волі сторін

дії сторін є узгодженими

дії сторін направлені на встановлення, зміну чи припинення правовідносин

Поняття договору

Договір вважається дійсним за дотримання таких умов:

законності дії

волевиявлення сторін

дотримання встановленої законом
форми договору

право- та дієздатності сторін

Суб'єкти цивільно-правового договору

КРЕДИТОР

БОРЖНИК

Об'єкти цивільно-правового договору

НЕМАТЕРІАЛЬНІ БЛАГА

МАТЕРІАЛЬНІ БЛАГА

Дженніфер Лопес застрахувала свої сідниці на \$ 300 млн.

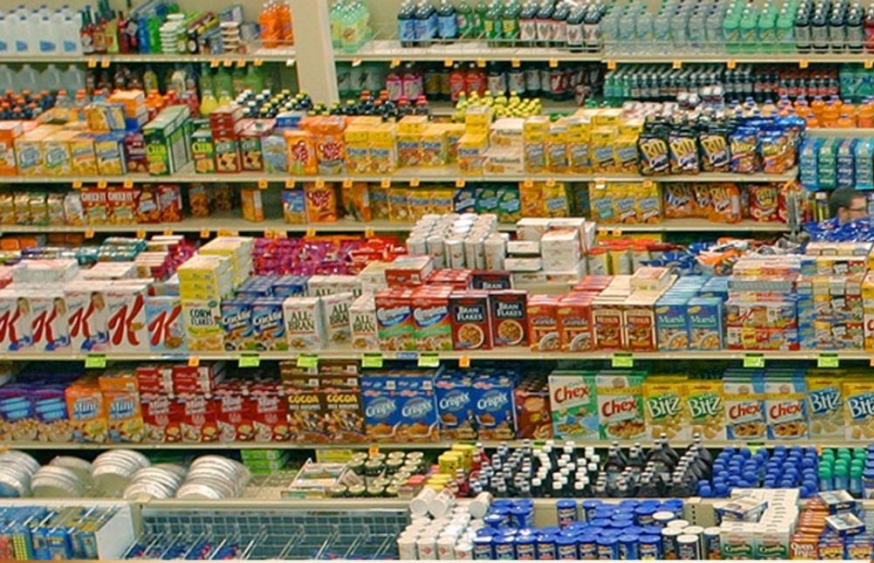
Стівен Спілберг оцінив своє життя в \$ 1,2 млрд. Так як в США не знайшлося страхової компанії, яка б гарантувала виплату такої суми, його життя застрахували в Англії.

Шерон Стоун не стала оцінювати себе по частинах, тверезо усвідомлюючи, що тільки в повному комплекті їй буде щастя. Вона застрахувала все своє тіло на \$ 5 млн.

Британський футболіст Майкл Оуен застрахував свої ноги \$ 85 млн.

Предметом цивільно-правового договору є перелік і склад робіт, дій, що визначають тип і характер умов договору (товар, життя, здоров'я, ремонт, послуги)

Зміст цивільно-правового договору – це умови, визначені сторонами і погоджені ними. Є умови, які є обов'язковими незалежно від волі та бажання сторін. Н-д при договорі купівлі-продажу квартири завжди має місце ціна.

Умови договору

Істотними є умови договору, що визнані такими за законом або необхідні для договорів даного виду.

Випадкові - умови договору, які звичайно в договорах не передбачаються, але можуть бути встановлені угодою сторін.

До звичайних умов належать ті, які вироблені практикою для договорів певного виду та оприлюднені в установленому порядку.

Види договорів

Багатосторонні - це договори, в яких бере участь понад дві особи.

Односторонні - це договори, в яких одна сторона має лише права, а інша — лише обов'язки.

Двосторонні, або взаємні - це договори, в яких кожна із сторін має і права і обов'язки.

Види договорів

Реальні договори вважаються укладеними, тобто набувають юридичного значення лише з моменту фактичного здійснення певних дій.

Консенсуальні договори вважаються укладеними і набувають юридичного значення з моменту досягнення угоди з основних умов договору.

скажімо, **договір позики** слід вважати укладеним не з моменту угоди між сторонами про позику, а з моменту, коли позикодавець передав позичальникові певну суму грошей).

Види договорів

За своєю формою договори можуть бути

Усні

Письмові

Прості

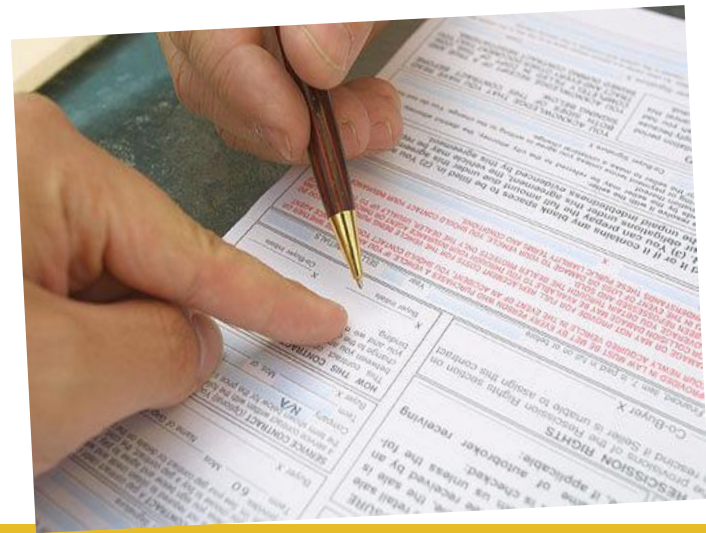
Нотаріально
посвідчені

Види договорів

за змістом

купівля-продаж, майновий найм, позика,
підряд, доручення, комісія, схов

З 1 листопада українці не можуть вступити у спадок і укласти договір дарування майна

Українці повинні бути готові до того, що з 1 листопада поточного року фактично вони не зможуть вступити у спадок або оформити угоду договору Дарування. На підставі Постанови Кабінету Міністрів України №231 суб'єкти оціночної діяльності більше не мають права визначати оціночну вартість рухомого і нерухомого майна. А в Порядку вчинення нотаріальних дій №296 / 5, затвердженому Наказом Міністерства юстиції України, чітко прописано, що нотаріуси не можуть засвідчити угоду за договором Дарування або вступу в спадщину.

Простому народу до сих пір не зрозуміло, чому нововведення не скасували, адже по суті, жодна людина тепер не зможе оформити договір дарування і **єдиний вихід – це купівля рухомого або нерухомого майна**. Те ж саме зі вступом в законну спадщину після смерті близького родича, виходить, що майно відійде в «руки» державі.

Види договорів

Усна форма
допускається в
договорах, що
виконуються під час їх
укладання, якщо інше не
встановлено законом.

Проста письмова форма
застосовується в разі
укладення договорів між
юридичними особами,
крім договорів, що
виконуються під час їх
укладення.

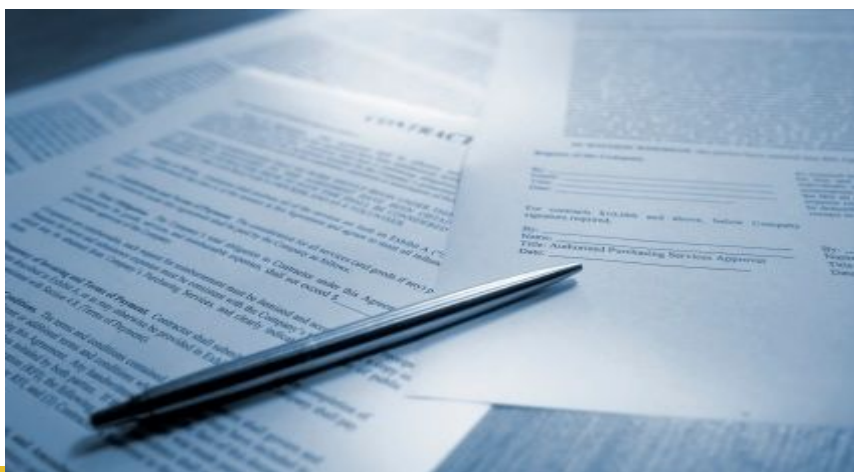
Види договорів

Нотаріальне посвідчення письмових договорів обов'язкове у випадках, передбачених у законі. Таке посвідчення здійснюється нотаріусом або іншою посадовою особою, яка відповідно до закону має право на вчинення даної нотаріальної дії шляхом вчинення на документі, в якому викладено текст правочину, посвідчувального напису.

Укладання договору

Договір вважається укладеним, коли сторони досягли згоди по всіх суттєвих умовах і угоду належним чином оформили.

Укладання договору

У процесі укладення договору розрізняють дві стадії:

пропозиція укласти
договір (оферта)

прийняття
пропозиції (акцепт)

Функції договору

Функція договору — це не форма, а певний вид дій названого юридичного факту на суспільні відносини.

У функціях договору поєднуються і вияв головних цілей, основного призначення договору і його вплив на суспільні відносини, бо без використання цієї форми для конкретних правовідносин не може виявитися головне призначення цієї категорії.

Функції договору

Ініціативна функція договору полягає в тому, що як результат погодження волі сторін договір є водночас актом вияву ініціативи і реалізації диспозитивності учасників договору.

Програмна-координаційна функція означає, що договір є своєрідною програмою поведінки його учасників один щодо одного та засобом координації цієї поведінки сторін на засадах рівності, диспозитивності та ініціативи.

Функції договору

Інформаційна функція виявляється в тому, що завдяки чітко сформульованим умовам договір містить певну інформацію, яка в разі спору може бути врахована і юрисдикційним органом для правильної кваліфікації взаємовідносин сторін і прийняття законного та обгрунтованого рішення з цього спору.

Гарантійна функція зводиться до залучення для стимулювання належного виконання зобов'язань системи забезпечувальних засобів, які також набувають договірної форми.

Функції договору

Захисна функція полягає в тому, що завдяки договору включається в дію механізм захисту порушених прав шляхом примусу до виконання обов'язку в натурі, відшкодування збитків, застосування заходів оперативного впливу тощо.

Загальні підстави

фактична підстава делікт

- 1) шкода
- 2) протиправність
- 3) вина
- 4) протиправний зв'язок між збитком і протиправною поведінкою

процесуальна підстава

- відповідальність без вини
- відповідальність за чужу вину;
- змішана відповідальність

Спеціальні підстави

Рішення
уповноваженого
органу щодо
притягнення особи до
цивільно-правової
відповідальності

Делікт - це є правопорушення, яке полягає у невиконанні взятого на себе обов'язку або виконанні його неналежним чином, коли наслідком його є порушення прав інших суб'єктів

цивільно-правова відповідальність - це вид юридичної відповідальності, який передбачає примусовий вплив на особу, що порушила цивільні права і обов'язки шляхом застосування санкцій, які мають для неї негативні майнові наслідки.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БЕЗ ВИНИ

*Найчастіше до відповідальності за відсутності вини притягають **власників джерел підвищеної небезпеки**. Джерело підвищеної небезпеки — це транспортні засоби, промислові підприємства, будівлі, що за своєю природою становлять певну небезпеку для оточення.*

якщо автомобіль утратив керування й було пошкоджено торговий кіоск, власник автомобіля відповідатиме, навіть коли доведено відсутність його вини. Відповідальність за шкodu, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки, несе саме власник.

ВИПАДКИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЧУЖУ ВИНУ:

- а) коли особа брала на себе обов'язок охороняти чужі речі за винагороду і ці речі викрадено;
- б) відповідальність власників готелю за речі клієнтів;
- в) відповідальність власників кораблів за вантаж та речі пасажирів;
- г) відповідальність довіреної особи за використання третіх осіб,

